

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 241 | Tarih 27 Ocak – 2 Şubat

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 32 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

31 Ocak: Türk Polisi, ByLock kullanmak, ankesörlü telefonda iletişim iddiası ve Bank Asya'da hesapları bulunmak gibi suçlamalarla darbe sonrası devam eden soruşturmalar kapsamında, aralarında sekiz eski hâkim ve savcının da bulunduğu 23 kişiyi Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla gözaltına aldı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

29 Ocak: Siirt Belediyesi önünde DEM Parti Belediye Başkanı Sofya Alağaç'ın yerine kayyum atanmasını protesto eden üç kişi polis tarafından gözaltına alındı.

29 Ocak: Siirt Belediye Eş Başkanı Sofya Alağaç'ın görevden alınmasının ardından Siirt Valiliği 29 Ocak-7 Şubat tarihleri arasında 10 gün süreyle her türlü toplantı, gösteri yürüyüşü ve benzeri etkinliklerin yasaklandığını ve bu etkinliklere katılacak kişi ve araçların girişine izin verilmeyeceğini duyurdu.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

28 Ocak: N.K. isimli bir kadın, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma kapsamında, bir sokak röportajında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğini eleştirdikten sonra Erdoğan'a ve ailesine hakaret ettiği gerekçesiyle tutuklandı.

29 Ocak: Gazeteci Şirin Payzın, Türk savcılarının kendisi hakkında Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2 maddesi uyarınca "terör örgütü propagandası yapmak" iddiasıyla soruşturma başlattığını duyurdu.

29 Ocak: Eski AKP Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın 2021 yılında rutin yol kontrolü sırasında polislerle yaşadığı ve CHP Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından kamuoyuna duyurulan tartışmayla ilgili haber ve sosyal medya paylaşımlarını içeren 361 haber bağlantısına erişim mahkeme kararıyla engellendi.

1 Şubat: RTÜK, gazeteci Barış Pehlivan ile mahkeme tarafından atanan bir bilirkişi arasındaki telefon görüşmesini yayınlayan Halk TV'ye 6112 sayılı Kanun kapsamında özel hayatın gizliliğini ihlal ettiği gerekçesiyle en üst sınırdan para cezası verirken, Barış Pehlivan, Seda

Selek ve Serhan Asker özel hayatın gizliliğini ihlal ve adli yargılamayı etkilemeye teşebbüs iddiasıyla gözaltına alındı.

1 Şubat: Akademisyen ve gazeteci Çiğdem Bayraktar Ö, cumhurbaşkanına ve bir kamu görevlisine hakaret içerdiği iddia edilen bir sosyal medya paylaşımı nedeniyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturmanın ardından İstanbul'da çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklandı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

27 Ocak: İstanbul Savcılığı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında, muhalefet tarafından yönetilen belediyelere karşı açılan davalarda özel olarak secilerek görevlendirildiği iddiasıyla bir bilirkişiyi eleştirmesinin ardından “yargı görevi yapanı etkilemeye teşebbüs” ve “adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs” suçlamalarıyla yeni bir soruşturma başlattı.

31 Ocak: Türkiye, mahkemenin dava yükünün yüzde 35,8'ine tekabül eden yaklaşık 21.600 derdest başvuru ile 2024 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde en fazla davası olan ülke olmaya devam ediyor.

2 Şubat: Hâlâ Tanıgöz Platformu, İstanbul 15. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 7 Şubat'ta görülecek duruşma öncesinde dayanışma çağrısında bulunarak, sahte deliller ve adli usulsüzlüklerle gölgelenen 26 yıllık Mısır Çarşısı davasında dört kez beraat etmesine rağmen yeniden yargılanan ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılması muhtemel olan sosyolog ve yazar Pınar Selek'e destek çağrısında bulundu.

KÜRT AZINLIK

29 Ocak: Türkiye İçişleri Bakanlığı, Siirt Belediye Başkanı Sofya Alağaç'ı terör suçlamasıyla altı yıldan fazla hapis cezasına çarptırmasının ardından görevden alarak yerine kayyum atadı ve böylece Siirt, Mart 2024 seçimlerinden bu yana hükümet tarafından devralınan sekizinci DEM Parti belediyesi oldu.

DİĞER AZINLIKLAR

31 Ocak: Türk makamları, Vakıflıköy Ermeni Kilisesi Vakfı'nın mülkiyet haklarını tanıyan Anayasa Mahkemesi kararına uymayı reddederek, yasal yetkiye rağmen iade talebini reddetti ve vakıf suç duyurusunda bulundu.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

27 Ocak: Tokat T Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mehmet Şirin Kaya'nın revir ve hastane sevkleri sırasında zorla ağız aramasına ve kelepçeli muayeneye maruz kaldığı bildirildi.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

30 Ocak: İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), 18 Ocak'ta Türkiye destekli Suriye Ulusal Ordusu (SNA) tarafından Suriye'nin kuzeyinde bir Kürt Kızılay ambulansına düzenlenen insansız hava aracı saldırısını, daha önce Tishreen Barajı'ndaki protestoculara düzenlenen ve en az altı kişinin ölümüne ve 16 kişinin yaralanmasına neden olan saldırının ardından, açık bir savaş suçu olarak kınadı.

KADIN HAKLARI

1 Şubat: Yargıtay, Cemal Metin Avcı'nın 2020 yılında üniversite öğrencisi Pınar Gültekin'i öldürmekten aldığı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını bozarak, Avcı'nın “canavarca hisle” hareket etmediğine ve “haksız tahrik” indirimiyle ceza alması gerektiğine hükmetti.